

YLIOPPILASKIRJOITUKSET TUTUKSI

Vihdin lukio 9.4.2024

TERVETULOA!

Esityksen kuvat: Vihdin lukion arkisto,
opintopolku.fi ja unsplash.com

ILLAN AIHEINA

- Ylioppilastutkinto pähkinänkuoressa
- Valmistautuminen digitaalisiin ylioppilaskokeisiin
- Sananen oppiaineiden yo-kokeista

rehtori Satu Nokelainen

- Syksyn 2024 tutkintoon ilmoittautuminen ja osallistuminen
- Ylioppilaskirjoitukset ohjauksen näkökulmasta
- Ylioppilastutkinnon vaikutus jatko-opintoihin: korkeakoulujen todistusvalinnat

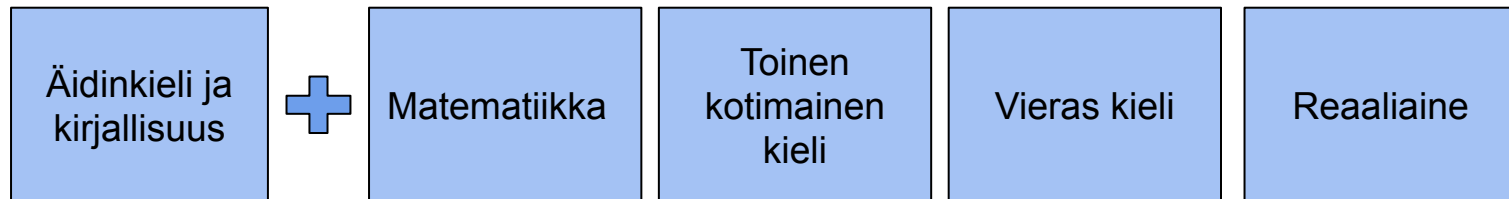
opinto-ohjaaja Maiju Väli-Klemelä

YLEISTÄ YO-KOKEESTA

- **Valtakunnallinen**, kaikille yhteinen päättökoe.
- Mittaa **lukion oppimäärän** oppimista.
- Kysymykset tulevat **pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista** opintojaksoista.
- Painopiste on eri oppiaineiden **integraatiossa**.
- Edellyttää perinpohjaista tietojen hallintaa ja **soveltamisen taitoja**.
- Ylioppilaskokeen painoarvo on lisääntynyt kaikissa **korkeakouluvalinnoissa**.

YLIOPPILASTUTKINNON RAKENNE

- Tutkintoon on sisällytettävä **vähintään viisi koetta**.
- **Äidinkielen ja kirjallisuuden** kokeen suorittavat kaikki.
- Lisäksi valitaan **vähintään neljä** eri oppiaineen koetta vähintään kolmesta ryhmästä:

ESIM. 1

ÄIDINKIELI

A-ENGLANTI

MATEMATIIKKA
LYHYT

HISTORIA

YHTEISKUNTA-
OPPI

EI
RUOTSIA

ESIM. 2

ÄIDINKIELI

A-ENGLANTI

C-ESPANJA

B-RUOTSI

MAANTIEDE

EI
MATEMATIIKKA

ESIM. 3

ÄIDINKIELI

B-RUOTSI

MATEMATIIKKA
PITKÄ

PSYKOLOGIA

BIOLOGIA

EI VIERASTA
KIELTÄ

ESIM. 4

ÄIDINKIELI

C-ENGLANTI

C-SAKSA

MATEMATIIKKA
PITKÄ

B-RUOTSI

EI
REAALIAINETTA

ESIM. 5

ÄIDINKIELI

A-ENGLANTI

B-RUOTSI

MATEMATIIKKA
PITKÄ

FYSIIKKA

VALINTA
KAIKISTA

← kaikille pakollinen

neljä muuta koetta valitaan vähintään kolmesta oppiaineryhmästä:

KIELET
REAALI
MATEMATIIKKA
RUOTSI/
SUOMI

LISÄKSI ON MAHDOLLISTA

- suorittaa niin monta koetta, kuin tutkinnon aikarajoissa (kolme perättäistä tutkintokertaa) ehtii
 - määrää kannattaa harkita tarkoin
 - huomioitava valmistautumisaika ja luku-urakka
- suorittaa saman aineen eri oppimääriä (uusi)
 - pitkä ja lyhyt matematiikka
 - A- ja C-kieli
 - pitkä ja keskipitkä ruotsi
- HUOM! Kaikki suoritukset merkitään yo-todistukseen, mutta eri oppimäärien kokeet lasketaan tutkintoon vain kerran.

YO-KOKEIDEN MAKSUTTOMUUS

Oppivelvollisille maksuttomia ovat

- viisi ensimmäistä koetta
- maksuttoman hylätyn kokeen uusinta tutkinnon ollessa kesken
 - poikkeukset: ei saapunut, ei jättänyt koesuoritusta arvosteltavaksi, koe hylätty vilpin tai koetilaisuuden häiritsemisen vuoksi → nämä aina maksullisia

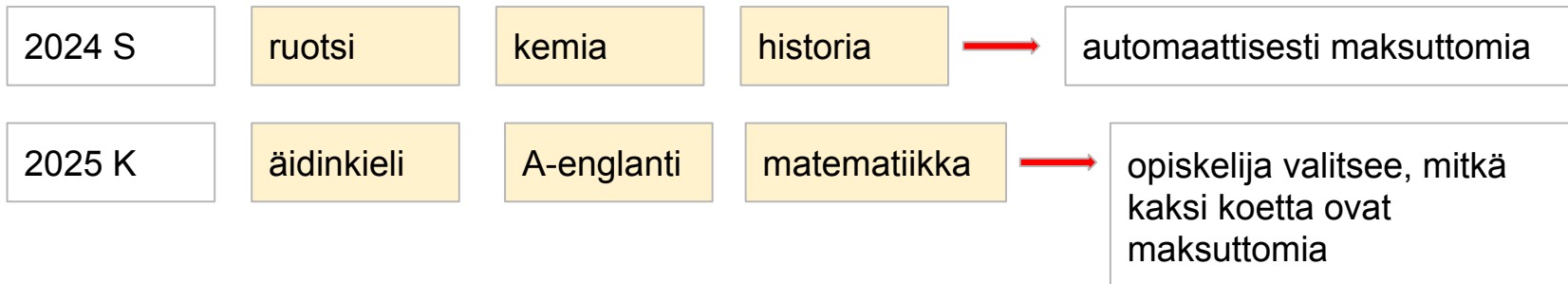
Maksullisia ovat

- kaikki kokeet ei-oppivelvollisille
- oppivelvollisille kokeet 6 →
- hyväksytyt kokeet uusinta
- kaikki kokeet valmistumisen jälkeen, myös improbaturit

YO-KOKEIDEN MAKSUTTOMUUS

HUOM!

- Jos opiskelija ilmoittautuu saman tutkintokerran aikana useaan kokeeseen siten, että suoritettavia kokeita tulee **yhteensä enemmän kuin viisi**, opiskelija valitsee, mitkä kokeet hän suorittaa maksuttomasti.
- Esim.

TUTKINNON SUORITUSAIKA

- Ylioppilastutkinto on suoritettava kolmen perättäisen tutkintokerran aikana.
 - esim. **syksy 2024, kevät 2025**, syksy 2025
 - lisäaikaa tulee, jos tutkintoon kuuluva koe (eli yksi viidestä) on hylätty
- Tutkinto valmistuu, kun viisi tutkintoon kuuluvaa koetta on suoritettu hyväksytysti / kompensoidusti.

KOKEIDEN UUSIMINEN / tutkinto kesken

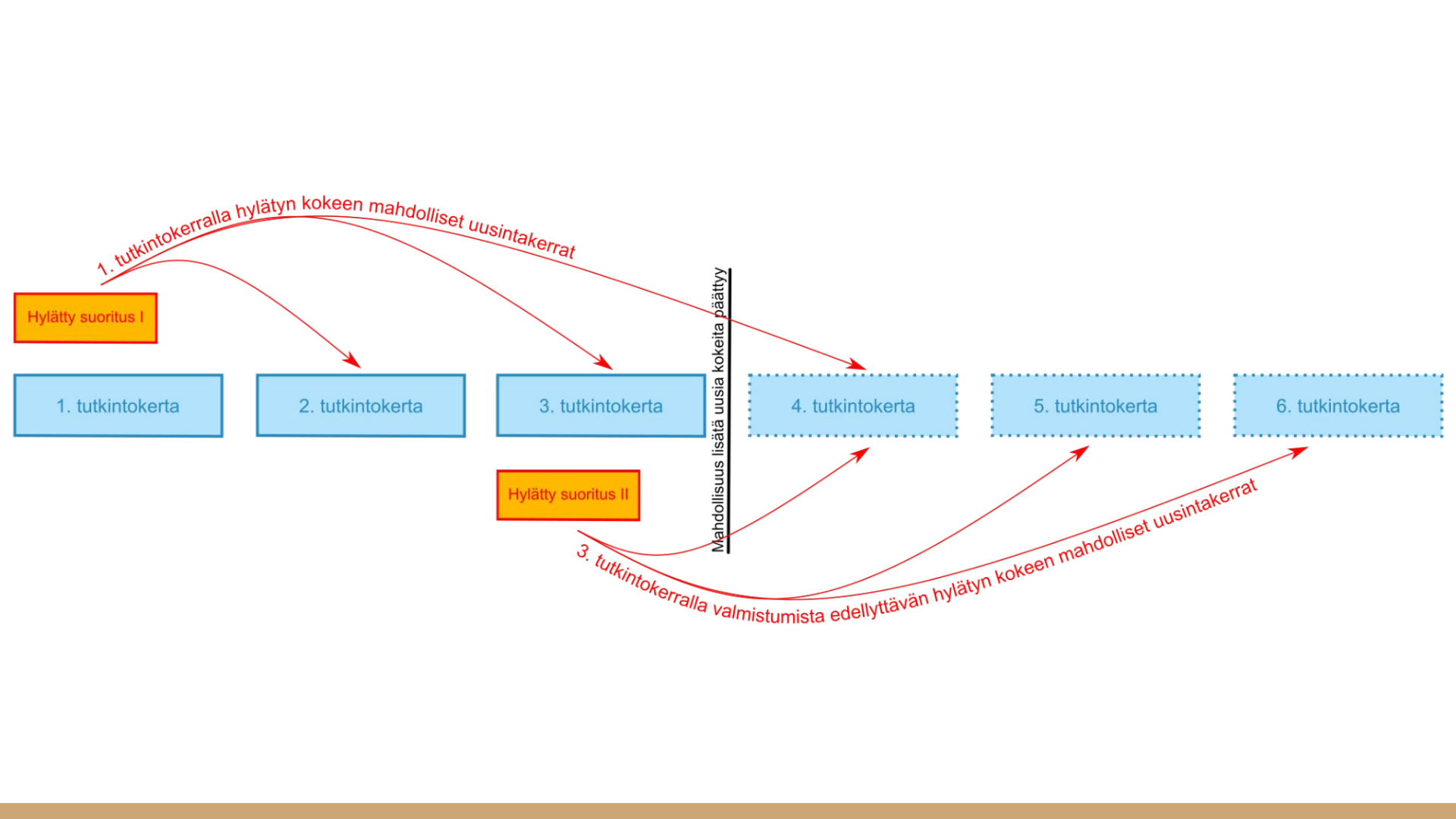
Hylätty koe:

- uusintaoikeus kolmesti kokeen tutkintokertaa seuraavan kolmen tutkintokerran aikana.
- esim. hylätty s2024:
uusintaoikeuskerrat k2025, s2025, k2026
→ tason voi vaihtaa helpommaksi
→ tutkintoon jäätävä 1 pitkä koe

Hyväksytty koe:

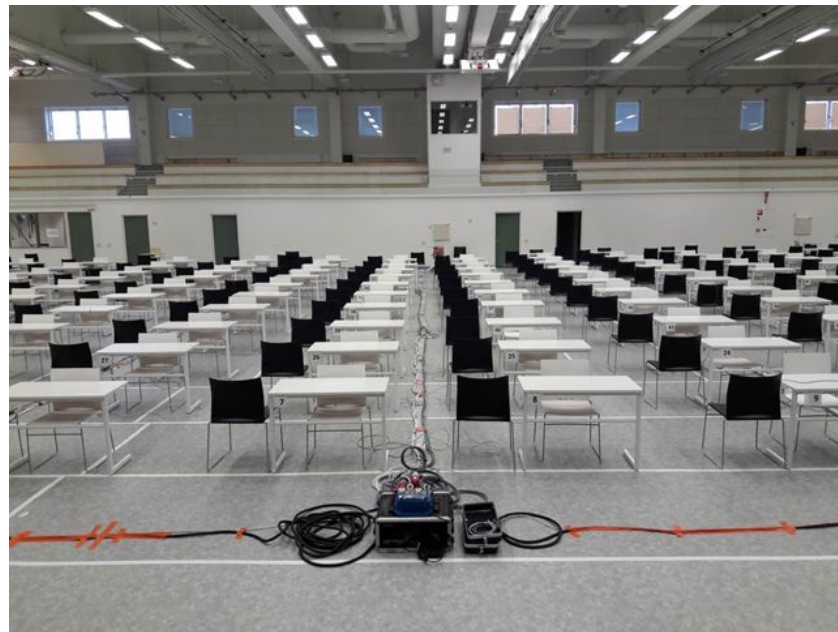
- rajoitukseton uusintaoikeus

KOKEIDEN UUSIMINEN / tutkinto valmis

- Tutkinnon valmistumisen jälkeen sekä hyväksytyjä että hylättyjä kokeita voi uusida rajoituksetta.
- Tällöin kaikki kokeet ovat maksullisia.

TUTKINTO VALMISTUU

- kun vaaditut lukio-opinnot on suoritettu
 - vähintään 150 opintopistettä koossa + kaikkien oppiaineiden oppimäärät hyväksytyjä

JA

- tutkintoon kuuluvat viisi ylioppilaskoetta on suoritettu hyväksytysti / kompensoidusti

KOMPENSAATIO

- Yo-tutkinto tulee suoritetuksi **hylätystä arvosanasta huolimatta**, mikäli muiden kokeiden arvosanat riittävät hylätyn kokeen kompensaatioon.

Huom!

- vain yhden hylätyn voi kompensoida
- kompensaatio kohdistuu vain tutkintoon kuuluvaan kokeeseen
- kompensaatiopisteitä saa vain tutkintoon kuuluvista kokeista
- kompensoitu arvosana i ei muutu

Kompensaatiopisteet:

- L = 7 pistettä
- E = 6 p.
- M = 5 p.
- C = 4 p.
- B = 3 p.
- A = 2 p.

Kompensaatio: arvosana i
vaatii 10 pistettä

YO-KOE KATSOTAAN HYLÄTYKSI, KUN

Opiskelija on ilmoittautunut mutta

- jättää saapumatta ilman painavaa syytä
- jättää saapumatta jompaankumpaan äidinkielen osakokeista
- ei ole jättänyt arvosteltavaksi kelpaavaa suoritusta
- ei osaa riittävästi
- aiheuttaa vakavaa häiriötä koetilanteessa

ERITYISJÄRJESTELYT JA PUOLTOLAUSEET

Lukivaikeus

Sairaus tai vamma

Vieraskielisyys

Erityisen vaikea
elämäntilanne

YLEISET PERIAATTEET

- **yhdenvertaisuuden** periaate
- erityisjärjestelyt mahdollisia – eivät automaatio
- yksi peruste lukio-opintojen aikainen tuen tarve ja **toteutetut tukitoimet**
- YTL päättää erityisjärjestelyistä kokelaan tai hänen huoltajansa **hakemuksen perusteella**
- Huom! Lukiossa annettu kokeiden lisäaika ei automaattisesti tarkoita lisäaikaa yo-kokeessa → pitää erikseen hakea

HEIKENTÄVÄN SYYN ASTEIKKO

YTL arvioi aina tapauskohtaisesti, hakemuksen ja lausuntojen perusteella, heikentävän syyn **vaikuttavuutta** koesuoritukseen:

- ei vaikuta
- vaikuttaa jonkin verran
- vaikuttaa merkittävästi
- vaikuttaa erittäin paljon

Lisätietoja: [Ylioppilastutkinto.fi](https://ylioppilastutkinto.fi) → Määräykset → Erityisjärjestelyt

OTA YHTEYTTÄ

- Lukemisen ja kirjoittamisen vaikeus
→ OTA YHTEYS ANN-MARI MIKKOLAAN (ERITYISOPETTAJA)
- Sairaus tai vamma (yleisimmin näkö- tai kuulovamma)
→ OTA YHTEYS CHRISTA PEUHKURIIN (TERVEYDENHOITAJA)
- Erityisen vaikea elämäntilanne
→ OTA YHTEYS EEVA-MARIA LAMPIKARIIN (KURAATTORI)
- Vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta
→ OTA YHTEYS OMAAN OPINTO-OHJAAJAASI (Maiju, Anna tai Liisa)

KOKEISSA OLTAVA MUKANA - VARMISTA JO NYT

Opiskelijalla on itsellään oltava kaikki tarvittavat välineet!

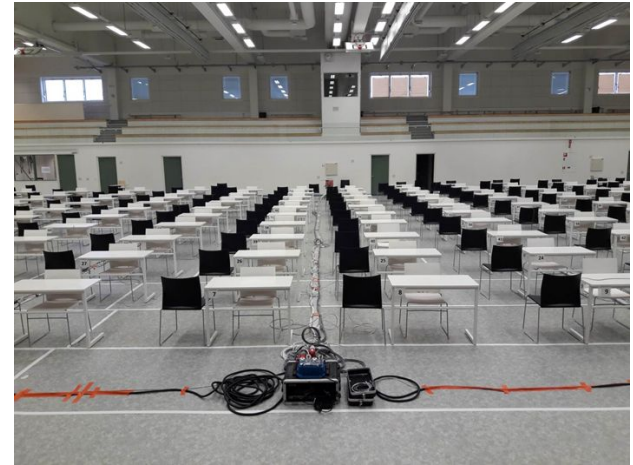
- kannettava, YTL:n kriteerit täyttävä tietokone
 - vanha parempi kuin tuliterä; Lukiolaiskannettava ok
- virtajohto (riittävän pitkä, noin 3 metriä)
- langalliset kuulokkeet (+ lankahiiri, jos haluaa)
- **adapteri**, jos USB-paikkoja ei ole riittävästi (2-3 kpl) → koneessa oltava paikka ethernet-kaapelille
 - Huom! Lukiolaiskannettava ei vaadi adapteria
- kuvallinen henkilökortti, passi, ajokortti

KOKELAAN TEKNISET TAIDOT

Kokeeseen osallistuva

- On harjoitellut yo-koetilannetta Abitilla.
- Osaa kiinnittää verkkopiuhan koneeseensa.
- Osaa käynnistää tietokoneensa USB-muistilta.
- Osaa kiinnittää kuulokkeet koneeseen ja tehdä äänitestin.
- Osaa käyttää sujuvasti eri kokeissa käytettäviä ohjelmia.

→ **harjoitus tekee mestarin**

SANANEN YO-KOKEISTA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Keskeinen osa oppiaineita
yhdistäviä opintoja

Etenevät yksilöllisestä näkökul-
masta laajempiin yhteyksiin

kansainvälisyysvalmiudet, kulttuurisen
moninaisuuden ymmärtäminen, eettinen
toimijuus globaalissa mediamaailmassa

arvolähtöinen ja eettinen toiminta
yhteiseksi hyväksi, kiertotalouden
ymmärtäminen ja kestävä kulutus,
tutkimustietoon perustuva
ilmasto-osaaminen

huolenpito itsestä ja muista, omien vahvuuksien
tunnistaminen ja hyödyntäminen, sinnikkyys

tunne- ja empatiataidot, yhteistyökyky, yhdessä
oppimisen taidot, rakentavan viestinnän taito

uteliaisuus ja motivaatio oppia ja yhdistellä
asioita uudella tavalla, monilukutaito digiajassa

demokratia- ja työelämätaidot, vaikuttaminen
oikeudenmukaisen tulevaisuuden puolesta

YO-AIHEITA syksy 2022 ja kevät 2023

- Nuorten hyvinvointi korona-aikaan (PSYKOLOGIA)
- Sosiaalisen median mahdollisuudet ja haitat terveyden edistämisen näkökulmasta (TERVEYSTIETO)
- Erilaiset kulttuurien kohtaamisen tyypit (HISTORIA)
- Planetaariset rajat ja kestävä kehitys (MAANTIEDE)
- Maailman katolla - kehitysyhteistyöllä vaikuttaminen (MAANTIEDE)
- Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelma (YHTEISKUNTAOPPI)

YO-AIHEITA kevät 2023

ÄIDINKIELI, kirjoitustaito:

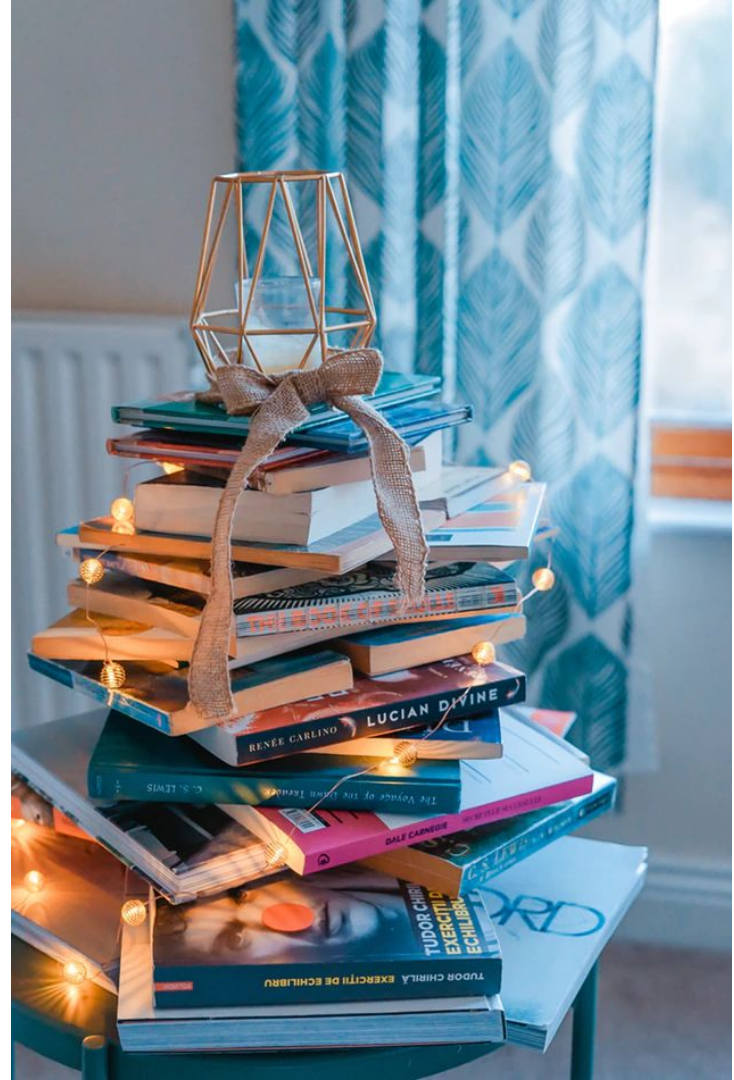
- Tulevaisuuden ihminen
- Varautuminen tulevaisuuteen
- Tulevaisuuden taitoja
- Maapallon tulevaisuus
- Kielteisiä ja/tai myönteisiä tulevaisuuskuvia

WE
CARE
ABOUT
THE
FUTURE

ÄIDINKIELEN YO-KOE

- Kaikille pakollinen
- Kaksi erillistä koetta:
 - 1) LUKUTAIDOA mittaava
 - 2) KIRJOITUSTAITOA mittaava
- Molemmissa kokeissa aineistoilla vahva asema

Lukutaidon koe

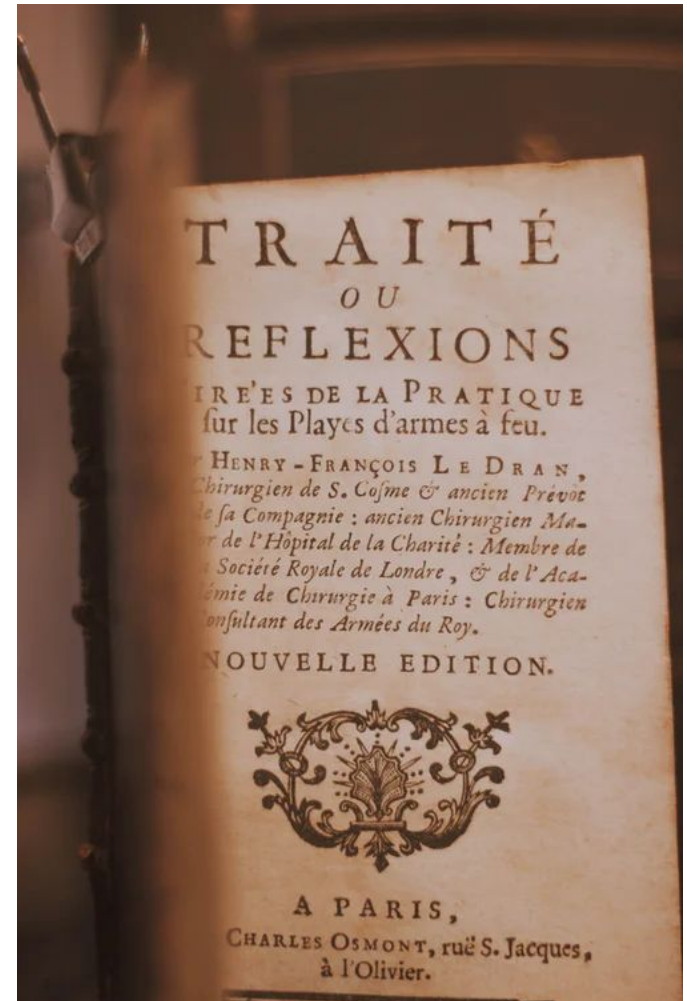
- Arvioi ensisijaisesti kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.
- A-osa: **media- ja asiatekstien** analysointia ja tulkintaa → **erittelevä ja kriittinen lukutaito**
- B-osa: **kaunokirjallisten ja muiden fiktiivisten tekstien** analysointia ja tulkintaa → **tekstien tulkinnan taito**

Kirjoitustaidon koe

- Kirjoitustaidon kokeessa tuotetaan pohtiva, näkökulmia avaava tai kantaa ottava teksti vähintään kahden aineiston pohjalta.
- **Yhtenäinen teema**, josta 5–7 aihetta → kokelas valitsee yhden ja rajaa tarkoituksenmukaisesti
- Suosituspituus noin 6000 merkkiä.

KIELTEN YO-KOKEET

- Yksi koe, jossa useita osioita
- Kuunteluosio
 - äänitteitä ja videoita; eri aksentteja
 - osan saa kuunnella kerran, osan kaksi kertaa ja videoita rajattomasti
 - kysymykset monivalintaa ja avoimia kysymyksiä
- Kirjoitelma
- Luetun ymmärtäminen, sanasto ja rakenteet
- Kaikki osiot voi tehdä itse valitsemassaan järjestyksessä.

KIELTEN YO-KOKEET

- Edellyttää
 - monipuolista kielen osaamista
 - laajaa eri alojen sanaston hallintaa
 - kielellistä tarkkuutta

Huom! erinomainenkaan "nettienglanti" ei riitä parhaisiin arvosanoihin.

MATEMATIIKAN YO-KOE

- Kokelas voi suorittaa lyhyen tai pitkän oppimäärän kokeen riippumatta opintojen laajuudesta.
- Koe on 2-osainen (A- ja B-osa).
- Koe edellyttää
 - analyyttistä ajattelua
 - ongelmanratkaisutaitoja
 - hyvää laskurutiinia
- Kokeessa ei saa käyttää erillistä taulukkokirjaa eikä laskinta.

MATEMATIIKAN YO-KOE

A-osa

- Tehtäviä 4-9, kokelas vastaa 3-6
- Ei käytössä symbolisen laskennan tai käyrien sovittamiseen liittyviä ohjelmia ("funktio-laskin" käytössä)
- A-osan palautuksen jälkeen kokelas saa käyttöönsä kaikki koejärjestelmän ohjelmat B-osan suorittamiseen

B-osa

- Käytössä kaikki ohjelmat
- Tehtäviä 4-9, kokelas vastaa 3-6
- **Perusteluiden ja selitysten merkitys korostuu**, koska matemaattisen tekstin kirjoittaminen on hidasta ja työlästä.
- Tehtäviin voi sisältyä aineistoa esim. liitetiedostona.

REAALIAINEIDEN YO-KOKEET

- Reaaliaineiden kokeet jakautuvat kahdelle päivälle, mikä on huomioitava yo-suunnitelmaa tehtäessä.
- Tehtävien määrä riippuu kunkin oppiaineen pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen määrästä sekä oppiaineen ja tehtävien luonteesta.
- Arvioinnissa korostuvat muun muassa seuraavat seikat:
 - laajojen kokonaisuuksien syvälinen hallinta
 - keskeisten käsitteiden ja teorioiden hallinta
 - tiedon soveltamisen, analysoimisen ja arvioimisen taito
 - taito asettaa tieto laajempiin asiayhteyksiin – myös oppiainerajat ylittäen
 - aineistojen perusteltu ja tarkoituksenmukainen käyttö
 - kunkin tieteenalan luonteen mukainen esitystapa ja kielenkäytön täsmällisyys

REAALIAINEIDEN YO-KOKEET

- Tehtäviin saattaa liittyä erillisiä aineistoja, kuten tekstejä, kuvia, tilastoja, taulukoita, videoita jne.
- Tausta-aineistoja pitää osata hyödyntää tarkoituksenmukaisesti.
- Useimmat tehtävät vaativat yhden laajan vastauksen, mutta osa tehtävistä on voitu jaotella useammaksi pienemmäksi tehtäväksi.

<https://yle.fi/aihe/abitreenit>

	TEHTÄVÄT	AINEISTOT
PSYKOLOGIA	9	5
BIOLOGIA	11	9
HISTORIA	9	8
MAANTIEDE	9	8
TERVEYSTIETO	9	7
YHTEISK.OPPI	9	6
FYSIIKKA	11	7
KEMIA	11	5

ESIMERKKEJÄ

Esimerkkejä ylioppilaskokeista löytyy Ylen Abitreeneistä

Biologian YO-koe

OSA I	T1 20 p	pakollinen
OSA II	T2 15 p	
	T3 15 p	Valitaan 4 tehtävää
	T4 15 p	
	T5 15 p	
	T6 15 p	
	T7 15 p	
	T8 15 p	
OSA III	T9 20 p	Valitaan 2 tehtävää
	T10 20 p	
	T11 20 p	

Yhteensä 7 tehtävää

Yhteensä 120 pistettä

Historian YO-koe

OSA I	T1 20 p	Valitaan 3-5 tehtävää
	T2 20 p	
	T3 20 p	
	T4 20 p	
	T5 20 p	
	T6 20 p	
OSA II	T7 30 p	Valitaan 0-2 tehtävää
	T8 30 p	
	T9 30 p	

Valitaan 5 tehtävää

Yhteensä 120 pistettä
(Sen saavuttaminen edellyttää vastausta kahteen osan II tehtävään)

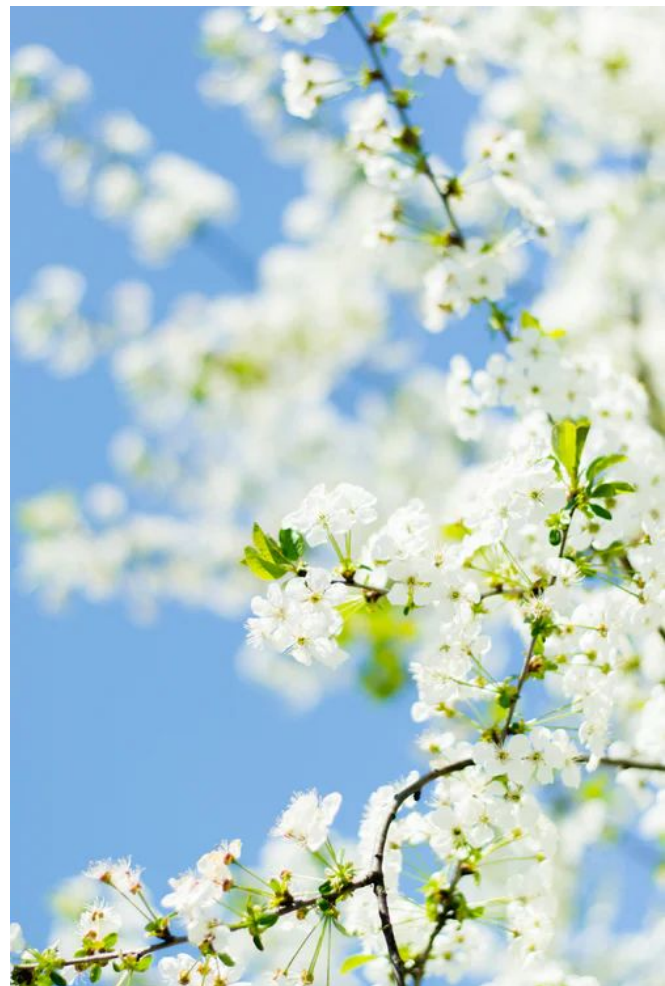
Vastauksiin ei ole mahdollista liittää kuvia.

Vastaukseen voi liittää tueksi piirroksia, kaavioita tai taulukoita.

YLEISIÄ HUOMIOITA

- Oppiaineen **pakolliset opintojaksot on oltava suoritettu**, jotta yo-kirjoitukseen saa osallistua.
- Vihdin lukio tarjoaa koulukohtaisia kirjoitukseen valmentavia opintojaksoja lähes kaikissa aineissa.
- Suositeltu kirjoitusajankohta perustuu kertaavien opintojaksojen sijoitteluun eri periodeihin.

Lisätietoja lukion nettisivuilta:
opiskelijalle → Opiskelutarjonta ja oppimateriaalit

Ilmoittautuminen
syksyn 2024
tutkintoon

OHJAUKSEN PIENRYHMÄT

- Ylioppilastutkintosuunnitelmat sekä ensi vuoden opintojaksovalinnat on suunniteltu pienryhmissä.
 - **Hajauttamissuunnitelma** on näkyvissä Wilmassa → ei ole sitova
 - **Huoltajille** on nähtävillä Wilmassa kohdassa "lomakkeet" →
VILU_ilmoittautuminen_ylioppilaskirjoituksiin_huoltaja

ILMOITTAUTUMISOHJEITA

- Opiskelijat ilmoittautuvat kirjoituksiin itsenäisesti Wilman kautta viimeistään perjantaina 19.4.2024.
- Vastuu ilmoittautumisen oikeellisuudesta on opiskelijalla.
- Ilmoittautuminen on sitova.
- Ilmoittautuminen vahvistetaan allekirjoituksella 6.5. ro-tunnilla

Vasta allekirjoituksella vahvistettu ilmoittautuminen on pätevä.

SYKSYN 2024 YO-KOEPÄIVÄT

SYYSKUU

- ★ ma 16.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
- ★ ke 18.9. uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
- ★ pe 20.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä
- ★ ma 23.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
- ★ ti 24.9. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
- ★ to 26.9. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
- ★ pe 27.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
- ★ ma 30.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä

HUOM!

Syksyn kirjoituksiin on valmistauduttava kesällä!

Syksyn kokeisiin EI ole erillistä lukulomaa.

Syksyn yo-kokeet ja 1. periodin päättöviikko osuvat samaan ajankohtaan.

Lisätietoa:

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/>

A person is standing on a rocky shore, looking out at a large body of water. In the background, there are large, forested mountains under a hazy sky. The overall scene is serene and contemplative. The text is centered over the image.

Ylioppilastutkinto ja jatko-opinnot

Korkeakoulujen yhteishaku

- Ammattikorkeakouluilla ja yliopistoilla on yhteinen korkeakoulujen yhteishaku.
- Hakeminen tapahtuu opintopolku.fi-palvelussa.
- Yhteishaussa haetaan sekä ammattikorkeakoulujen että yliopistojen koulutuksiin.
- Vaihtoehtona on hakea myös toiselle asteelle yo-pohjaisiin koulutuksiin. (jatkuva haku)

Korkeakoulujen opiskelijavalinnat vuodesta 2020 lähtien

- Yo-todistusvalinta pääasiallinen (50%) väylä korkeakoulutukseen.
- Vähemmän pääsykokeita, soveltuvuuskokeet mahdollisia.
- Koulutusala voi vaihtaa, ns. siirto-opiskelijoiden valinta.
- Avoimesta korkeakoulusta tutkinto-opiskelijaksi.
- Yhteispistevalinnasta luovuttu.

Mikä ei ole muuttunut:

- Korkeakouluilla on edelleen autonomia valintaperusteista.
- Valintakokeella valituksi tulemisen mahdollisuus säilytetään niille, jotka eivät tule valituksi yo-todistuksella.
- Erilliset soveltuvuuskokeet ovat edelleen mahdollisia.
- Ensikertalaisten kiintiöt säilytetään.

Korkeakoulujen yhteishaku (2024 kevät)

- Vuodessa kolme yhteishakua; kaksi keväällä ja yksi syksyllä.
- Kevään molemmissa ja syksyn haussa voi hakea jokaisessa kuuteen (6) kohteeseen. Ovat erillisiä hakuja kuitenkin.
- Kevään ensimmäisessä (vieraskieliset, taide) haussa voi tulla valituksi useampaan kohteeseen.
- Kevään toisessa haussa voit tulla valituksi vain yhteen.
- Voit kuitenkin ottaa kevään hauissa **vain yhden paikan vastaan** syksyllä alkavaan koulutukseen.

[Opiskelupaikan vastaanottaminen](#)

- Huom! Opiskelijan on mahdollista hakea erityisjärjestelyjä pääsykokeisiin. Säilytä YTL:n päätös myönnettyistä erityisjärjestelyistä!

Korkeakouluvalintojen pisteytys

Ammattikorkeakoulun todistusvalinnan pisteytys:

[Ammattikorkeakoulujen pisteytystaulukko](#)

Yliopistojen todistusvalinnan pisteytys 2023-2025:

[Yliopistojen pistetaulukot](#)

Yliopistovalintojen pisteytysmalli uudistuu 2026

- Yliopistojen opiskelijavalintaa ollaan uudistamassa.
- Yliopistojen tavoitteena on selkeyttää todistusvalintaa ja varmistaa, etteivät lukion ainevalinnat tarpeettomasti rajaa mahdollisuuksia hakeutua eri aloille.
- Myös yliopistojen välistä valintakoeysteistä on tarkoitus lisätä.
- Uutena valintatapana suoravalinta. Suoravalintaa käyttävät hakukohteet julkaistaan syksyllä 2025.
- Malli otetaan käyttöön keväällä 2026.
- Lisätietoa:

<https://yliopistovalinnat.fi/>

Kiitos osallistumisestanne! Kysymyksiä?

Jere. Jerry Scott ja Jim Borgman

VIHDIN LUKIO

vihti.fi/lukio
 [@vihdinlukio](https://www.instagram.com/vihdinlukio)

